

MARINTMILJØ

Senter for oljevern og marint miljø

Årsrapport 2020

Innhold

1	Leders beretning	3
2	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	5
3	Årets aktiviteter, resultater og hovedtall	7
3.1	Hovedmål 1 - kunnskap om oljevern og marin forsøpling	7
3.2	Hovedmål 2 - Teknologi for opprydding etter oljeutslipp og marin forsøpling. 11	
3.3	Hovedmål 3 - Innsats mot marin forsøpling og for oljevern og søkt samhandling 13	
3.4	Hovedmål 4 - Ledende kompetansesenter innen oljevern og marin forsøpling 16	
3.5	Hovedmål 5 - Høy faglig kompetanse	17
3.6	Supplerende tildelingsbrev nr. 1 - Etablering av testfasiliteter for oljeverntechnologi på Fiskebøl	18
3.7	Supplerende tildelingsbrev nr. 2 - Oppdrag om gjennomføring av prosjekter knyttet til marin forsøpling	19
4	Styring og kontroll av virksomheten	21
4.1	Styring av virksomheten.....	21
4.2	Internrevisjon	21
4.3	Anskaffelser	21
4.4	HMS.....	21
4.5	Likestilling og inkludering	22
5	Vurdering av fremtidsutsikter	23
6	Årsregnskap	24
6.1	Leders kommentar til årsregnskapet.....	24
6.2	Årsregnskapet 2020	26

1 Leders beretning

Senter for oljevern og marint miljø har jobbet målbevisst for å nå målene i krav gitt i Prop. 1 S (2019– 2020), tildelingsbrevet for 2020 fra Samferdselsdepartementet og tilleggsoppdrag gitt av Klima- og miljødepartementet. Staten har motiverte og engasjerte ansatte og høyt aktivitetsnivå.

Senter for oljevern og marint miljø sitt regnskap for kapittel 1362, post 50, viser et høyt forbruk samlet for senteret i 2020. Avviket skyldes i hovedsak at store investeringer i forbindelse med senterets oppdrag i 2019 ble forsinket og forskjøvet til første og andre tertial 2020.

Nedstengingen av landet i mars 2020, i forbindelse med Covid 19- pandemien, har påvirket arbeidsprosessene ved senteret. Alle medarbeiderne har hatt flere uker med hjemmekontor i 2020, etter anbefaling fra helsemyndighetene. Vi hadde allerede gode rutiner for bruk av digitale plattformer, og dette forenklet overgangen til hjemmekontor og mange digitale møtepunkter. På grunn av lav smittesituasjon i regionen har vi etter første tertial kunnet jobbe tilnærmet normalt fra kontoret i Svolvær i perioder. Senteret har etablert egen smittevernplan for kontoret, med strenge tiltak og rutiner, for å sikre en trygg arbeidshverdag for de ansatte.

Gjennom 2020 har Senter for oljevern og marint miljø tilpasset planene for arbeidet med delmålene i oppdraget, slik at samfunnssituasjonen i minst mulig grad skulle påvirke arbeidsprosesser og resultater. Totalt sett har Senter for oljevern og marint miljø opprettholdt god aktivitet og fremdrift selv om noen oppdrag nødvendigvis måtte justeres.

Det har vært lagt ned en stor og god innsats fra de ansatte for å nå målene i tildelingsbrev og tilleggsoppdrag fra departementene i 2020. Arbeidsbelastningen har totalt sett vært høy. Videre jobb med etablering av rutiner, systemer og organisasjonsstruktur i tillegg til mange nyansatte, påvirker effektivitet og tempo. Rekrutteringsprosesser har resultert i flere kompetente og gode kollegaer til senteret. Med mange nye ansatte meldte behovet for større kontorlokaler seg. Utvidelse av eksisterende lokaler ble gjennomført våren 2020, og i juni kunne vi ta i bruk flere arbeidsplasser, møterom og garderober.

I siste tertial 2020 har senteret en solid stab og har foreløpig landet en driftsstørrelse som er passende i forhold til mandat og oppdrag. I 2021 vil vi vurdere behov for komplementerende kompetanse og ressurser. Med en liten stab er vi særlig sårbare med tanke på planlagt eller ufrivillig fravær i form av permisjoner og sykefravær. Dette er en del av risikovurderingen for drift og leveranser.

Relativt store oppdrag innenfor leveranse av digitale plattformer er ferdigstilt med førsteversjoner i 2020. Kartverktøyet Rydde i webversjon og som applikasjon er etablert for frivillige ryddere av marin forsøpling. Verktøyet skal bidra til organisering av ryddeaksjoner og registrering av innsamlet avfall av marin forsøpling. Forvaltningsløsningen Rent Hav ble etablert som webversjon i 2020. Løsningen skal bidra inn i arbeidet med organisering og koordinering av arbeidet med marin forsøpling. Det planlegges for utvikling av applikasjonsløsning for Rent Hav i 2021. Pandemien har påvirket antall ryddeaksjoner i 2020, men vi ser likevel stor interesse og økende brukertall på kartløsningene. I 2020 vant Rydde og Rent hav pris for "Beste kombinasjon av data til ny kunnskap". Prisen ble delt ut av Nasjonalt geodataråd og Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Det er gledelig å se at arbeidet vi gjør oppleves som viktig og nyttig.

Marintmiljø.no med den søkbare databasen Havsøk ble lansert i 2020. Her har senteret dannet et solid fundament for videre arbeid med å samle, sammenstille og fremme kunnskap innenfor fagområdene oljevern og marin forsøpling. Videreutvikling og drift vil fortsette inn i 2021, og er avgjørende for å opprettholde en levende og nyttig plattform for brukerne.

I 2020 gjennomførte vi et forprosjekt i form av en tilpasset konseptutvalg-utredning for testfasiliteter på Fiskebøl. Arbeidet ble levert i september 2020, og senteret ser fram til tilbakemeldinger og føringer for videre arbeid med etableringen. Test- og øvingsfasiliteten i tilknytning til senterets kontor i Lofoten og Vesterålen blir et viktig bidrag til videre arbeid på oljevernfeltet.

Senteret har vært med å etablere statlig samarbeidsforum FoU oljevern sammen med Kystverket og Miljødirektoratet. Forumet har allerede vist seg å være nyttig for samarbeid og koordinering, men også i sammenheng med annet arbeid senteret gjør innen oljevern.

Forum for framtidens oljevern ble i 2020 gjennomført som en digital konferanse. Med solid deltakelse og stor interesse, anser senteret konferansen som et fast, årlig arrangement som bygger opp under mandatet vårt og sammenfaller med øvrig arbeid.

Senter for oljevern og marint miljø får mange henvendelser og opplever positiv interesse og oppmerksomhet for vårt arbeid og mandat. Vi har inntatt en markant rolle innenfor fagområdene oljevern og marin forsøpling og får anerkjennelse for både mandat, rolle, kunnskap og arbeid. Det er gledelig at senteret blir dratt inn i ulike prosesser som en dyktig og anerkjent aktør. Positive resultater gir motivasjon og styrket tro til videre arbeid med spennende fagområder og mål.

Oppbygging av en kompetanseorganisasjon som skal levere høy kvalitet innenfor to fagområder er krevende. Senteret er nå etablert som etat, og viderefører våre ambisjoner om leveranser av høy kvalitet som kunnskapsleverandør, rådgiver og koordinator. En sterk og dyktig stab, med stort engasjement for fagområdene, fortsetter arbeidet for et rent hav.

Ann-Helen Ernstsen
Direktør Senter for oljevern og marint miljø

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

I 2020 har Senter for oljevern og marint miljø jobbet med å operasjonalisere hovedmålene for etaten basert på tildelingsbrev:

HOVEDMÅL 1 – KUNNSKAP OM OLJEVERN OG MARIN FORSØPLING

Sørge for å ha og formidle en oppdatert og systematisk oversikt over kunnskap om oljevern og marin forsøpling i samarbeid med relevante fagmyndigheter.

HOVEDMÅL 2 – TEKNOLOGI FOR OPPRYDDING ETTER OLJEUTSLIPP OG MARIN FORSØPLING

Være en pådriver for utvikling av kostnadseffektiv og miljøvennlig teknologi for opprydding etter oljeutslipp og marin forsøpling, og legge til rette for at relevante aktører tar disse i bruk.

HOVEDMÅL 3 – INNSATS MOT MARIN FORSØPLING OG FOR OLJEVERN OG ØKT SAMHANDLING

Senteret skal, i samarbeid med relevante fagmyndigheter, bidra til styrket innsats mot marin forsøpling og for oljevern gjennom koordinering og økt samhandling med relevante aktører og gjennom realisering av mulige synergier mellom områdene.

HOVEDMÅL 4 – LEDENDE KOMPETANSESENTER INNEN OLJEVERN OG MARIN FORSØPLING

Senter for oljevern og marint miljø skal være et internasjonalt ledende kompetansesenter innen oljevern og marin forsøpling.

HOVEDMÅL 5 – HØY FAGLIG KOMPETANSE

Senter for oljevern og marint miljø skal være en effektiv og målrettet organisasjon med høy faglig kompetanse.

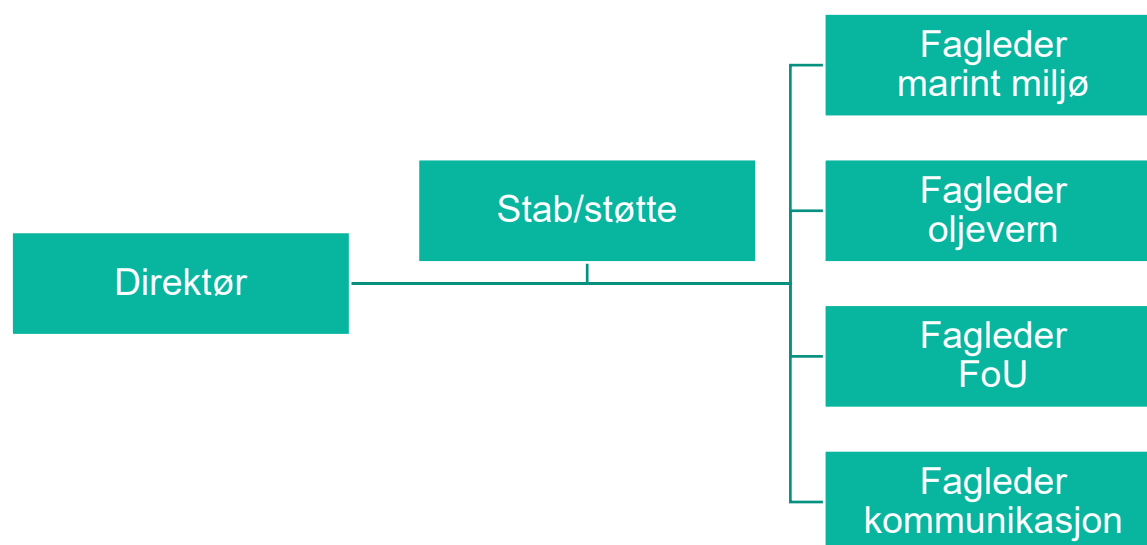
Samfunnsoppdraget

Senter for oljevern og marint miljø er et nasjonalt og internasjonalt ledende kompetansesenter for arbeidet med oljevern og mot marin plastforsøpling. Senteret skal fremme best tilgjengelig vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap og være en pådriver for utvikling av kostnadseffektive og miljøvennlige teknologier, metoder og tiltak for oljevern og mot marin forsøpling.

Organisasjon og ledelse

Senter for oljevern og marint miljø er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter underlagt Samferdselsdepartementet. Senteret er lokalisert i Lofoten og Vesterålen.

Organisasjonskart

Det er gjennom 2020 jobbet med utvikling av senterets virksomhetsplan, med revisjon av langsiktige strategier og rammer for oppfølging av handlingsplaner. Dette arbeidet er basert på instruks og tildelingsbrev gitt av Samferdselsdepartementet, og skal være et verktøy for operasjonalisering av hovedmålene for senteret. Gjennom arbeidet, og som et resultat av veksten i antall ansatte i organisasjonen, har det i 2020 blitt jobbet videre med organisasjonsstruktur og organisasjonskultur for senteret. Som et resultat av dette vil det i første tertial 2021 etableres nytt organisasjonskart, beskrivelse av organisasjon og arbeidsprosesser.

Senter for oljevern og marint miljø får budsjetttrammer fastsatt av Stortinget ved behandling av de årlige budsjettproposisjonene. Budsjetttrammene blir delegert til etaten ved tildelingsbrev fra departementet. I 2020 var virksomheten finansiert over statsbudsjettet.

Direktøren er øverste leder for Senter for oljevern og marint miljø, og etaten har hovedkontor i Svolvær. Kontoret ble etablert i 2018, og det planlegges på sikt at senteret også skal etableres på Fiskebøl i Hadsel kommune med en test og øvelsesfasilitet.

Presentasjon av hovedtall

Nøkkeltall	2020	2019	2018
Antall ansatte	18	11	3
Antall avtalte årsverk	16	11	3
Antall utførte årsverk	14,14	11,37	2,63
Tildeling post 50	27 246 000	27 300 000	27 300 000
Tildeling post 1400.21	2 461 000	7 503 000	-
Utnyttelsesgrad tildeling	77,79 %	79,82 %	30,50 %
Driftskostnader	23 688 926	27 781 119	8 327 230
Lønnsandel av driftskostnader	50,07 %	35,95 %	34,15 %
Lønnskostnader pr. årsverk	838 787	878 435	1 081 209
Sykefravær	7,49 %	1,03 %	0 %

3 Årets aktiviteter, resultater og hovedtall

Foto: Senter for oljevern og marint miljø

3.1 Hovedmål 1 – kunnskap om oljevern og marin forsøpling

Sørge for å ha og formidle en oppdatert og systematisk oversikt over kunnskap om oljevern og marin forsøpling i samarbeid med relevante fagmyndigheter.

Delmål 1

Samle, sammenstille og tilgjengeliggjøre erfaringsbasert og vitenskapelig kunnskap innen oljevern og opprydding av marin forsøpling og forebygging av marin forsøpling, med særlig vekt på sjøbaserte kilder.

1.1 Videreutvikle søkbar nettportal med

- vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om oljevern
- vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om opprydding av marin forsøpling, og om forebygging av marin forsøpling med særlig vekt på sjøbaserte kilder

Første versjon av marintmiljo.no ble lansert 26.03 med endelig leveranse 12.06. I løpet av høsten har vi videreutviklet funksjonaliteten på nettstedet. På marintmiljo.no deler vi vårt utvalg av vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om oljevern og marin forsøpling fra ulike kilder og aktører. Innholdet er tilgjengelig for brukerne gjennom temasider, Havsøk og søk i spesifikke typer innhold. Havsøk er et søk i alt innhold på marintmiljo.no, både fagartikler, temasider,

forskning og kunnskap, aktører, kart, prosjekter og arrangementer. I løpet av 2020 har vi overført eksisterende artikler fra tidligere til nytt nettsted, bygget opp temasider om oljevern og marin forsøpling, lagt inn relevante aktører, kart, prosjekter og arrangementer.

Høsten 2020 jobbet senteret med å publisere fagartikler om oljevern på marintmiljo.no. Det ble i løpet av tredje tertial publisert en rekke artikler om olje og metoder for å bekjempe oljeutslipp, og lagt ut hvilke kunnskaps- og utviklingsbehov som er gjeldende innen fagfeltet.

Ved utgangen av 2020 nærmet arbeidet med senterets «Veileder strandrydding» seg ferdigstillelse og det lå an til at den ville bli tilgjengelig for våre brukere i starten av 2021.

Arbeidet med fagartikler og innhold for senterets temaside for sjøbaserte kilder ble påbegynt og er planlagt publisert i første og andre tertial 2021.

1.2 Fremme bruk av kunnskapsportal hos relevante brukergrupper.

Senteret har formidlet innhold og funksjonalitet fra marintmiljo.no i sosiale medier og gjennom webinarer og digitale konferanser i løpet av 2020.

1.3 Gjennomføre tiltak for formidling av slik kunnskap.

Formidling av kunnskap er dekket under 1.1 og 1.2.

Delmål 2

Samle og tilgjengeliggjøre informasjon om oppryddet marin forsøpling og behovet for opprydding.

2.1 Ferdigstille og videreutvikle en godt fungerende samlet nasjonal ryddeportal for rapportering og informasjon om ryddet marin forsøpling og områder med særlig behov for rydding.

Rydde, som er verktøyet for frivillige, ble lansert i april 2020. Rydde er et digitalt verktøy på web og som app, og skal brukes for å organisere ryddeaksjoner og registrere innsamlet marint avfall. Rydde inneholder oversikt over planlagte og gjennomførte ryddeaksjoner, viser rydestatistikk og gir mulighet til å melde inn forsøplede områder.

Rent hav er et digitalt verktøy på web for aktører som jobber med planlegging, koordinering, forskning eller næringsliv innen marin forsøpling, og som ble lansert samme måned som Rydde. Rent hav henter og viser data fra frivillig strandrydding gjennom Rydde.

2.2 Kanalisere andre tilsvarende initiativ over i den nasjonale ryddeportalens kartløsning.

Senter for oljevern og marint miljø har jobbet med å dele og samle ulike former for data i 2020. I Rent hav har vi inngått datadelingsavtaler med Salt om et karleggingsdatasett. Vi har også samlet datasett fra Handelens Miljøfond over planlagte ryddeområder. Vi har vært i dialog med aktører som drifter egne løsninger, og sett på samarbeidsmodeller vi vil jobbe videre med i 2021. Gjennom Rydde er det også i 2020 knyttet en nærmere integrasjon med refusjonsordningen til Miljødirektoratet.

2.3 Fremme bruk av nasjonal ryddeportal hos brukergrupper.

Rydde fremstår og er kjent som den nasjonale løsningen for frivillig strandrydding. I 2020 samarbeidet senteret med Hold Norge rent om "Strandløve"-kampanjen for Rydde. Målet med den felles kampanjen var å mobilisere flere frivillige ryddere til å bruke Rydde, og å særlig promotere appen Rydde. Ved årets slutt var det 4 300 aktive brukere av Rydde.

Rent hav har blitt formidlet og presentert hos de prioriterte brukergruppene. Som en del av

brukeropplæring og videre muligheter innenfor verktøyene ble det gjennomført et webinar om Rydde og Renthav, i juni 2020.

I 2020 vant Rydde og Rent hav pris for "Beste kombinasjon av data til ny kunnskap". Prisen ble delt ut av Nasjonalt geodataråd og Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Begrunnelsen for prisen er at Rydde og Rent hav bidrar til et mer effektivt og koordinert oppryddingsarbeid. Dette er nyttig både for de som faktisk gjør jobben med å rydde og ansvarlige/ beslutningstakere, står det i begrunnelsen.

Delmål 3

Gjøre tilgjengelig kunnskap om metoder for og erfaring med forebygging av marin forsøpling, særlig fra sjøbaserte kilder.

3.1 Innhente og systematisere kunnskap om metoder og erfaring med forebygging av marin forsøpling særlig fra sjøbaserte kilder og legge på nettportalen, jf. 1.1.

Senter for oljevern og marint miljø utarbeidet i tredje kvartal i 2020 handlingsplanen for vårt arbeid med sjøbaserte kilder. Flere tiltak ble initiert i tredje kvartal for å styrke sammenhengen mellom senterets aktiviteter, verktøy og prosjekter når det gjelder sjøbaserte kilder. En av aktivitetene var å samle et utvalg av veiledere, rapporter, forsknings- og kunnskapsartikler og nøkkeldokumenter og tilgjengeliggjør dette i Havsøk. Disse ressursene ble publisert i Havsøk i desember 2020.

Arbeidet med handlingsplanen har gitt senteret god oversikt og innsikt over arbeidet som pågår og kunnskapen som eksisterer om marint avfall fra sjøbaserte kilder, og ved utgangen av året har senteret bygd seg opp et godt utgangspunkt for å fortsette arbeidet med metoder og forebygging av forsøpling fra sjøbaserte kilder og har prioritert fiskeri, havbruk og avfallshåndtering i havn i sitt arbeid fremover.

I desember 2020 ble utkastet og grunnlaget for en utredning innen sjøbaserte kilder lagt frem. Oppdraget har to overordnede mål:

- 1) Samle nyere vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om utslipp av makroplast fra fiskeri og akvakultur og beskrive kunnskapsstatus og kunnskapsbehov.
- 2) Gi en oversikt over og status for prosjekter som handler om forebyggende tiltak for å redusere utslipp av makroplast fra fiskeri og akvakultur.

Videre skal det vurderes og beskrives bruksområder og effekten av disse tiltakene. Utredning vil lyses ut og gjennomføres i 2021.

3.2 Gjennomføre tiltak for formidling av slik kunnskap.

Senteret har formidlet kunnskap gjennom innhold på marintmiljo.no.

Delmål 4

Identifisere og være pådriver for tetting av kunnskapshull innen oljevern, opprydding av marin forsøpling og forebygging av marin forsøpling med særlig vekt på sjøbaserte kilder.

4.1 Legge frem oversikt til departementene over kunnskapsbehov.

Identifiserte kunnskaps- og utviklingsbehov innen oljevern er lagt frem i utredningen *Kunnskapsstatus om effektive og miljøvennlige metoder og teknologi*. Senter for oljevern og marint miljø har også fasilitert for videre konkretisering av behovene gjennom å arrangere en workshop med relevante aktører.

Identifisering av kunnskaps- og utviklingsbehov innen marin forsøpling er tema gjennom utredning for sjøbaserte kilder, der arbeidet ble iverksatt i 2020 og som vil lyses ut i starten av 2021.

4.2. Være pådriver for forsknings- og utviklingsprosjekter som dekker slike kunnskapsbehov.

Innen oljevern er senteret pådriver for tetting av kunnskapshull gjennom synliggjøring av behovene og ved å fasilitere for god dialog med offentlige og private aktører. Arbeidet gjøres blant annet gjennom Statlig samarbeidsforum for FoU oljevern og konferansen Forum for framtidens oljevern. Vi har i perioden også lagt til rette for feltforsøk innen oljevern på Fiskebøl. Senteret har også bistått i søknadsprosesser for utviklingsprosjekter innen marin forsøpling.

3.2 Hovedmål 2 - Teknologi for opprydding etter oljeutslipp og marin forsøpling

Være en pådriver for utvikling av kostnadseffektiv og miljøvennlig teknologi for opprydding etter oljeutslipp og marin forsøpling, og legge til rette for at relevante aktører tar disse i bruk.

Delmål 5

Etablere test- og øvelsesfasiliteter for testing av oljeverntechnologi.

5.1 Følge opp videre føringer fra Samferdselsdepartementet om etablering av testfasiliteter for oljeverntechnologi i Fiskebøl.

Forprosjekt er opprettet og tilpasset konseptvalgutredning av testfasiliteter for oljevern og marin forsøpling på Fiskebøl er overlevert i henhold til oppdrag.

Delmål 6

Bidra til utvikling og bruk av kostnadseffektiv og miljøvennlig teknologi innen oljevern.

6.1 Bidra til utvikling og bruk av ny teknologi, metoder og tiltak innen oljevern.

Senter for oljevern og marint miljø bidrar gjennom å skape felles forståelse for utviklingsbehov, formidle kunnskap og legge til rette for erfaringsdeling og koordinert innsats i samarbeid med private og offentlige aktører.

6.2 Utredning av standarder for testing av oljeverntechnologi.

Senteret har løftet opp spørsmålet om standarder for testing av oljeverntechnologi med offentlige og private aktører, og identifisert et behov for videre arbeid med temaet. Teststandardisering er en omfattende og kompleks problemstilling som krever samarbeid fra flere aktører i et langsiktig og systematisk arbeid.

Delmål 7

Bidra til utvikling og bruk av kostnadseffektiv og miljøvennlig teknologi, metoder og tiltak for opprydding av marin forsøpling.

7.1 Bidra til utvikling og bruk av kostnadseffektiv og miljøvennlig teknologi, metoder og tiltak for opprydding av marin forsøpling.

Senteret er en del av en nasjonal speilkomite og en internasjonal komite som gir innspill til det internasjonale arbeidet med ny ISO-standard for avfallshåndtering på fiskefartøy. Målet er å bidra til at den internasjonale fiskeflåten gis et rammeverk for håndtering av avfall ombord i fartøyene. Standarden vil kunne bidra positivt når det gjelder å unngå spøkelsesfiske.

Vi deltar i prosjektet "Trygt i havn" i regi av Senter for hav og Arktis. Samarbeidet er regionalt og inkluderer lokale redskaps- og plastprodusenter, fiskeri- og oppdrettsnæringene, offentlige myndigheter, havneansvarlige og avfallshåndteringsselskap. Målet er å redusere plastavfallet fra fiskeri- og oppdrettsnæringen, og sørge for at en større andel bli gjenvunnet.

I 2020 startet senteret et samarbeid med Statsforvalteren i Nordland og Troms- og Finnmark for å identifisere og videreformidle gode løsninger innen avfallshåndtering i fiskerihavner. Grunnet Covid-19 er dette prosjektet utsatt.

Delmål 8

Legge til rette for at kostnadseffektive og miljøvennlige metoder og teknologi på området tas i bruk av relevante aktører.

8.1 Spre informasjon om kostnadseffektive og miljøvennlige metoder og teknologi

På marintmiljo.no har vi lagt til rette for å spre informasjon om kostnadseffektive og miljøvennlige metoder og teknologi. Det gjør vi gjennom flere forskjellige typer innhold, både temasider, fagartikler, lenker til forskningsartikler og rapporter og oversikt over relevante prosjekter og arrangementer.

Informasjonsdeling gjøres også gjennom dialog, foredrag og møter med samarbeidspartnere og nettverk.

3.3 Hovedmål 3 – Innsats mot marin forøpling og for oljevern og søkt samhandling

Senteret skal, i samarbeid med relevante fagmyndigheter, bidra til styrket innsats mot marin forøpling og for oljevern gjennom koordinering og økt samhandling med relevante aktører og gjennom realisering av mulige synergier mellom områdene.

Delmål 9

Bidra til merverdi og effektivitet i innsatsen gjennom økt samhandling.

9.1 Delta på, arrangere og medvirke til etablering av konferanser, tverrfaglige prosjekter og andre arenaer for samhandling.

For andre gang arrangerte Senter for oljevern og marint miljø, i samarbeid med Miljødirektoratet og Kystverket, konferansen Forum for framtidens oljevern. Tema for konferansen var et effektivt og helhetlig oljevern med fokus på nordområdene og mekanisk oppsamling. Konferansen ble gjennomført digitalt, og samlet over 100 deltakere med bakgrunn fra industri og næring, myndigheter, academia, forskningsinstitutter og operativ beredskap. Konferansen bidro til økt engasjement og bedre koordinering av FoU innen oljevern gjennom erfaringsutveksling og synliggjøring av felles kunnskaps- og utviklingsbehov.

Senteret har videreført samarbeidet med Kystverket gjennom felles handlingsplan på områdene forskning og utvikling, testfasiliteter, strandrydding og deteksjon, overvåking og kartlegging av marin forøpling. Etatene har samarbeidet om nasjonale fora og deltatt sammen på internasjonale arenaer.

Senteret arrangerte et webinar om kartlegging og overvåking av makroplast med 12 innlegg fra norske fagmiljøer som arbeider med dette temaet. Det deltok 40 inviterte tilhørere på webinarer.

9.2 Etablere et tverrsektorielt forum for forskning og utvikling innen oljevern.

Senteret har i samarbeid med Kystverket og Miljødirektoratet etablert Statlig samarbeidsforum for FoU oljevern. Vi er sekretariat for forumet. Forumet har forbedret koordinering av statens FoU-arbeid innen oljevern gjennom å identifisere og synliggjøre kunnskaps- og utviklingsbehov, og ved å være en pådriver for at forskning og utvikling skjer koordinert, kostnadseffektivt og er relevant for den operative beredskapen. Forumet har i perioden lagt vekt på å styrke dialogen med ikke-statlige aktører, blant annet gjennom konferansen Forum for framtidens oljevern.

9.3 Legge frem forslag om organisering og effektivisering av oppryddingsarbeid i Norge.

Se kap. 3.7 Supplerende tildelingsbrev nr. 2 delmål a).

Delmål 10

Identifisere og være en pådriver for å realisere mulige synergier mellom oljevern og opprydding av marin forøpling

10.1 Identifisere og legge frem oversikt over synergier mellom oljevern og opprydding av marin forøpling.

Senter for oljevern og marint miljø har identifisert og utarbeidet en oversikt over synergier mellom oljevern og opprydding av marin forøpling som er lagt frem for departementene. I hovedtrekk er det identifisert synergier innenfor teknologi, organisering av aksjoner og ressursbruk.

10.2 Synliggjøre og bidra til å realisere synergier mellom oljevern og opprydding av marin forsøpling.

Senteret har igangsatt arbeid med en animasjonsfilm som vil synliggjøre de identifiserte synergiene mellom oljevern og opprydding av marin forsøpling. Leveransen skal ferdigstilles innen første kvartal 2021.

Det er realisert synergier fra oljevern til marin forsøpling i utvikling av kartverktøyet Rent hav.

Synergier knyttet til organisering av strandryddeaksjoner og felles bruk av beredskapsstyrker har blitt testet i en øvelse, og erfaringene ble brukt i arbeidet med forslag til modeller for organisering og effektivisering av oppryddingsarbeid i Norge. Ref. pkt. a) i supplerende tildelingsbrev nr. 2.

Gjennom forprosjekt for testfasiliteter på Fiskebøl (ref. supplerende tildelingsbrev nr. 1) er det sett på i hvilken grad teknologi, metoder og kompetanse om marin forsøpling kan forbedres, gjennom utnyttelse av synergier mot oljevern.

Senteret deltar i tverrfaglige samarbeid for å bistå til realisering av synergier, og er medlem i klyngene NOSCA Clean Oceans og Marine Recycling Network.

Delmål 11

Delta i nasjonalt samarbeid

11.1 Bidra til samordning av nasjonale aktører som jobber med opprydding av marin forsøpling og forebygging, med særlig vekt på sjøbaserte kilder.

Koordinerende samling ble arrangert den 15. januar i Oslo i samarbeid med HNR. Dette var en videreføring fra tidligere tilsvarende arrangementer, og programmet skulle bidra til oversikt og koordinering av ryddeaktiviteter i 2020 og faglig påfyll. Målgruppen var spesifikt de som tilrettelegger og praktisk organiserer ryddeaktiviteter for frivillige i Norge. Det var seksti deltakere.

Senteret deltar i statlig samarbeidsforum som er en tverrfaglig gruppe for etater som arbeider med tematikken marin forsøpling. Gjennom denne arenaen kan etatene synliggjøre og informere om relevante initiativer, ha felles diskusjon og dialog, og kunne inngå mulige samarbeid.

11.2 Videreføre dialog med relevante fagmyndigheter, herunder Fiskeridirektoratet, Kystverket, Miljødirektoratet, Sjøfartsdirektoratet og Fylkesmannen.

Dialogen med etatene er gjort gjennom Statlig samarbeidsforum for aktører som jobber med marin forsøpling og gjennom øvrig møtevirksomhet.

Delmål 12

Støtte opp om og bidra til ryddetiltak i regionen og nasjonalt

12.1 Tilby faglig støtte til innsats mot marin forsøpling.

Senteret har utviklet ryddeverktøyene Rydde og Rent hav som støtteressurser i arbeidet mot marin forsøpling (se delmål 13.1).

Senterets arbeid med å støtte opp om og bidra til ryddetiltak ble begrenset av smittevern hensyn pga. Covid-19. Derfor har vi bare gjennomført en ryddeaksjon for å skaffe erfaringer med bruk av statlige ressurser, se kap. 2.7 delmål b) for mer informasjon om dette.

12.2 Innen utgangen av 1. tertial legge fram forslag til departementene til hvordan senteret kan bidra konkret i opprydding.

Senteret oversendte brev til departementene med oversikt over hvordan vi kan bidra konkret i opprydding. Hovedpoengene i brevet er at vårt videre bidrag til effektivisering av opprydding av marin forsøpling omfatter følgende tema:

- Utvikling av kartløsninger for strandrydding
- Utvikling av metoder og teknologi
- Erfaringsoverføring og kunnskapsformidling
- Organisering av strandrydding i Norge

Delmål 13

Bistå etter behov med for eksempel dataverktøy, analyser, veiledning og eventuelt utstyr

13.1 Konkrete tiltak som er støttet eller gjennomført.

Senter for oljevern og marint miljø er godt i gang med arbeidet med å utarbeide en Veileder strandrydding som beskriver god praksis for opprydding av marin forsøpling. Hensikten med veilederen er å ivareta helse og sikkerhet for personell, ivareta miljøet og effektivisere planlegging og gjennomføring av oppryddingsarbeidet. Veilederen er laget for aksjonseiere og ryddepersonell, men kan også være nyttig for andre målgrupper. Den består av artikler og sjekklister. Artiklene inneholder bakgrunnsstoff om relevante tema, mens sjekklistene for hhv. aksjonseier og ryddepersonell er et hjelpemiddel for planlegging og gjennomføring av rydding. Veileder strandrydding publiseres i januar 2021.

Gjennom ryddeverktøyene Rydde og Rent hav tilbyr Senter for oljevern og marint miljø ryddedata i ulik form. I løsningen for frivillige, Rydde, finnes en side som viser frem statistikk over frivillig rydding fordelt på geografi, mengde, antall ryddere, når det er ryddet og hvilke funn som er registrert hvor i landet. Denne dataen er åpen tilgjengelig for alle. For brukere av Rent hav kan all ryddedata (foruten data knyttet til personvern) hentes ut av koordinatorene, organisasjoner, forskere og forvaltning. I Rent hav kan detaljerte data hentes ut og analyseres til ulike formål.

3.4 Hovedmål 4 – Ledende kompetansesenter innen oljevern og marin forsøpling

Senter for oljevern og marint miljø skal være et internasjonalt ledende kompetansesenter innen oljevern og marin forsøpling.

Delmål 14

Bli kjent som pålitelig profesjonell kunnskapsformidler internasjonalt innen feltet.

14.1 Tilrettelegge kunnskapsportalen for internasjonale aktører.

Marintmiljo.no er tilrettelagt for to språk, norsk og engelsk. I 2020 har vi begynt arbeidet med å oversette innholdet på nettstedet til engelsk, og vil fortsette i 2021.

Delmål 15

Delta i Global Partnership on Marine Litter (GPML) og andre relevante internasjonale fora, og spre kompetanse der.

15.1 Gjennomføre aktivitet i GPML.

I desember deltok vi på webinar: "Towards a GPML Digital Platform". Dette ble fulgt opp med tilbakemeldinger på mulige samarbeidsområder som datadeling, verktøyutvikling og faglige bidrag innen forebygging fra sjøbaserte kilder til den digitale plattformen som er under utvikling.

Delmål 16

Markere seg som kompetansesenter innenfor sine områder i havrelaterte prosesser.

16.1 Delta som kompetansesenter innenfor sine områder i kunnskapsarbeidet rettet mot Havpanelet og andre relevante havarenaer.

Senter for oljevern og marint miljø deler rollen som nasjonal koordinator for strandregistreringer i OSPAR med Miljødirektoratet. Som del av dette arbeidet er senteret med i arbeidsgruppen BLEG (Beach Litter Expert Group) i OSPAR.

Senteret er en del av den norske delegasjonen som deltar i EPPR og den underliggende ekspertgruppen Marine Environmental Response Expert Group (MER EG). Som en del av dette arbeidet har vi sagt oss villig til å stille som sekretariat for det nyetablerte FoU-initiativet *Arctic Oil Spill Research and Development Initiative (Oil Spill R&D Initiative)*.

En delegasjon fra Senter for oljevern og marint miljø besøkte det franske oljevernsenteret Cedre i Brest i den hensikt å legge til rette for framtidig faglig samarbeid innen oljevern og marin forsøpling. Det er i etterkant av besøket igangsatt arbeid med å inngå et formalisert samarbeid mellom senteret og Cedre.

Senter for oljevern og marint miljø har er medlem i rådgivende gruppe (Advisory network) til Havpanelet. Rådgivende gruppe skal bidra til iverksettelse av Havpanelets visjon om bærekraftig havøkonomi. Gruppen har hatt flere møter i løpet av året.

Senteret bidrar også i arbeidet med *Blått kompass – hva betyr havpanelet for Norge?* I dette prosjektet skal internasjonale studier og anbefalinger tilpasses norske forhold. Arbeidet skal leveres som en samlerapport av alle 16 Blue Papers, sett opp mot norsk kontekst. Rapporten skal ferdigstilles våren 2021.

3.5 Hovedmål 5 – Høy faglig kompetanse

Senter for oljevern og marint miljø skal være en effektiv og målrettet organisasjon med høy faglig kompetanse.

Delmål 17

Senter for oljevern og marint miljø skal ha medarbeidere med høy relevant faglig kompetanse, forvaltningskompetanse og rolleforståelse.

17.1 Utvikle god rolleforståelse og forvaltningskompetanse i organisasjonen.

17.2 Videreutvikle virksomheten med sikte på god balanse mellom oljevern og marin forsøpling.

I 2020 har senteret rekruttert for å komplementere med nødvendig og ønsket kompetanse.

Ansatte har deltatt på kurs innenfor ulike fagområder for å ivareta nyttig og viktig kompetanse.

Høsten 2020 har vi jobbet med strategi- og organisasjonsutvikling.

3.6 Supplerende tildelingsbrev nr. 1 – Etablering av testfasiliteter for oljevern teknologi på Fiskebøl

Det bes om at SOMM, i samarbeid med Kystverket, utarbeider et forprosjekt hvor ulike alternativer for testfasiliteter for oljevern teknologi på Fiskebøl utredes og kostnadsberegnes.

Forprosjekt er opprettet og tilpasset konseptvalgutredning av testfasiliteter for oljevern og marin forsøpling på Fiskebøl er overlevert i henhold til oppdrag.

3.7 Supplerende tildelingsbrev nr. 2 – Oppdrag om gjennomføring av prosjekter knyttet til marin forsøpling

I supplerende tildelingsbrev nr. 2 har SOMM fått tildelt oppgaver innen marin forsøpling fra Klima- og miljødepartementet.

Delmål a)

Modeller for organisering og bruk av statlige ressurser

SOMM har i oppdrag å utarbeide forslag til tre alternative modeller for best mulig organisering av ryddearbeidet på nasjonalt nivå. Videre skal det foreslås modeller for best mulig organisering på regionalt nivå for områder der utfordringene er vesentlig forskjellige.

Senter for oljevern og marint miljø har utarbeidet en rapport med forslag til tre alternative modeller for best mulig organisering av ryddearbeidet på nasjonalt nivå. Følgende modeller er beskrevet:

1. Statlig modell der opprydding er basert på statlig styring og prioritert bruk av statlige og andre offentlige ressurser.
2. Offentlig/privat samarbeidsmodell hvor opprydding er basert på at statlige aktører etablerer overordnede rammer og prioriteringskriterier og det etableres en styringsgruppe ledet av statsforvalteren som samordner offentlige og private midler og koordinerer oppryddingsarbeidet. Det legges til rette for at private aktører har en viktig rolle i å planlegge og gjennomføre opprydding og håndtere avfall.
3. Regional modell der opprydding er basert på at regionale aktører har ansvar for å prioritere og samordne opprydding i en region.

Fordeler og ulemper med alle tre modellene er diskutert i rapporten. Det anbefales å arbeide videre med modellene for å etablere en organisering som bidrar til en effektiv, sikker og miljøvennlig opprydding av marin forsøpling, både nasjonalt og regionalt. En god organisering bør bygge på elementer fra de tre alternative modellene ved å kombinere gode elementer fra hver av modellene.

Delmål b)

Bidrag til opprydding i områder ikke egnet for frivillige

SOMM skal bidra til opprydding på flere utvalgte steder langs Norskekysten som ikke er egnet for frivillige, og der det særlig er behov for det. Dette skal gjøres etter avtale med Fylkesmannen. Hovedformålet skal være å skaffe erfaringer med bruk av statlige ressurser.

Vår ryddeaktivitet ble begrenset av smittevernhensyn pga. Covid-19. Vi har gjennomført bare en ryddeaksjon for å skaffe erfaringer med bruk av statlige ressurser. Senter for oljevern og marint miljø, Kystverket og IUA Vest-Finnmark gjennomførte en strandryddeaksjon på to ryddesteder på Seiland organisert som en oljevernaksjon. Hensikten var å høste erfaringer med bruk av statlige oljevernressurser til å rydde marin forsøpling. Det ble ryddet 20 m³ marin forsøpling. Det er utarbeidet en rapport som beskriver planlegging og gjennomføring av øvelsen/ryddeaksjonen og oppsummerer erfaringer fra denne med vekt på læringspunkter for strandrydding.

Delmål c)

Overvåking av OSPAR-strender

SOMM gis i oppdrag å koordinere arbeidet med rydding, registrering av ryddeinformasjon og rapportering inn til OSPAR-databasen i overvåkingen av marin forurensning på OSPAR-strendene (strender som er omfattet av Oslo-Paris konvensjonen om vern av det marine miljø i Nordøst-Atlanteren) i 2020.

Senteret utredet i 2020 et forslag til utvidelse av overvåkingen av OSPAR-strender. I tillegg arrangerte vi en workshop for alle aktører som registrerer de 7 norske OSPAR-strendene. Målet med workshopen var erfaringsdeling, formidling fra arbeidet i OSPAR og å ta opp spesifikke utfordringer og mulige løsninger knyttet til strandregistrering. Vi har også sikret at alle de registrerte dataene fra de ulike norske OSPAR-strendene er lagt inn i databasen for 2020.

4 Styling og kontroll av virksomheten

4.1 Styling av virksomheten

Senter for oljevern og marint miljø har i løpet av 2020 fortsatt arbeidet med å etablere gode styringsrutiner i oppbyggingen av organisasjonen. Senteret har fortsatt utvidelsen av antall ansatte med nødvendig kompetanse for å kunne møte de forventninger til drift og utvikling som er formidlet gjennom styringsdialogen. Året har samtidig vært preget av Covid19-pandemien, med noen forsinkelser i arbeidsprosesser som til dels har påvirket senterets muligheter for optimal målleveranse. Dette er forhold utenfor virksomhetens kontroll. Senteret har i vesentlig grad opprettholdt sitt normale arbeid og nådd virksomhetens mål for året.

Senter for oljevern og marint miljø legger til grunn mål- og resultatstyring som sitt grunnleggende styringsprinsipp, med risikostyring og internkontroll som en integrert del. Styringsdialogen setter rammene for hvilke prioriteringer senteret har gjort av arbeid innenfor fagområdene, og har videreført dette i en intern handlingsplan som er utgangspunkt for videre dialog. En videre bevisstgjøring rundt senterets måloppnåelse er etablert ved en såkalt «trafikklysmode» som følger tertialrapportene. Dette synliggjør progresjon i forhold til handlingsplanen gjennom året, og eventuell risiko for mangelfull oppfølging av mål.

Som en videre utvikling av senterets virksomhetsstyring er det i 2020 igangsatt et internt arbeid for revisjon av virksomhetsstrategi og endringer i organisasjonsstruktur. Målet med disse prosessene er å blant annet å tydeliggjøre en langsiktig retning for senterets arbeid og måloppnåelse, og lage gode interne rammer for drift og utvikling.

4.2 Internrevisjon

Senteret har i 2020 videreført et systematisk arbeid med interne kontroll-, HMS- og kvalitetssystemer, og er operativt med slike systemer for kvalitetsstyring av drift, internkontroll og økonomistyring. Høsten 2020 ansatte vi en ny medarbeider med kompetanse innen HR, HMS, virksomhetsstyring og strategiarbeid.

Det er etablert intern økonominstruks for Senter for oljevern og marint miljø, som gir regler og retningslinjer om rutiner, delegering av myndighet/fullmakter, rapportering, planlegging og oppfølging.

4.3 Anskaffelser

Senter for oljevern og marint miljø har fulgt anskaffelsesregelverket ved anskaffelser. Senteret fikk på plass juridisk rådgiver med spesialkompetanse innenfor offentlige anskaffelser i andre tertial 2020. Dette har blant annet styrket prosessene rundt anskaffelser og kontraktsoppfølging, og har også sikret gode, lovlige prosesser. I første tertial 2020 inngikk senteret en rammeavtale med Advokatfirmaet Grette. Avtalen er ment som en støtte til senterets juridiske rådgiver, og vil sørge for ekstra kapasitet hvis nødvendig.

De fleste av senterets anskaffelser reguleres av del I i forskrift om offentlige anskaffelser. I utgangspunktet er det ingen kunngjøringsplikt for slike anskaffelser, men for å sikre god konkurranse har flere av anskaffelsene blitt gjennomført som frivillig kunngjøring.

4.4 HMS

Gjennom 2020 har senteret fortsatt et systematisk arbeid med HMS og internkontroll. En av

oppgavene til administrativ stab er oppfølging av det systematiske HMS arbeidet. Det ble i 2020 også valgt nytt verneombud, som har tatt nødvendige kurs.

Det systematiske HMS arbeidet tilrettelegges gjennom et digitalt HMS-system; Avonova interaktiv som er tilpasset norsk lovverk. Systemet skal bidra til å ivareta og forbedre arbeidsmiljøet, og at vi til enhver tid arbeider i tråd med gjeldende regelverk på området. Gjennom Avonova Interaktiv er det satt mål for HMS-arbeidet, implementert et varslings- og avvikssystem, gjennomført risikovurdering for virksomheten og opprettet handlingsplan for det løpende HMS arbeidet. Et systematisk HMS arbeid skal styrke fokuset på videre organisasjonsutvikling, gjennom etablering og evaluering av gode rutiner og synliggjøring av potensielle forbedringer i styring og struktur.

Vi ønsker et godt og systematisk HMS arbeid som ivaretar gode arbeidsforhold. Dette vil igjen bidra til bedre måloppnåelse for organisasjonen. Senteret har etablert rutiner og målsetninger for å fremme et inkluderende arbeidsliv, og arbeider bevisst etter disse for å forebygge fravær og tilrettelegge for godt jobbnærvær på arbeidsplassen.

Sykefraværet har i 2020 vært 7,49 %, mot et sykefravær på 1,03 % året før. På grunn av organisasjonens størrelse med få ansatte blir den prosentvise økningen markant selv ved små utfall. Ledelse og HR arbeider aktivt med oppfølging av alt sykefravær.

4.5 Likestilling og inkludering

Senter for oljevern og marint miljø arbeider for et likestilt arbeidsmiljø, og for å motvirke diskriminering. Det er i 2020 ferdigstilt Lokal lønnspolitikk med retningslinjer for senterets arbeid for en likestilt lønnspolitikk.

Som statlig etat skal vi arbeide for at sammensetningen av de ansatte gjenspeiler mangfoldet i befolkningen. Senteret har i den forbindelse orientert seg i arbeidet med inkluderingsdugnaden i staten. HR-rådgiver har høsten 2020 deltatt på Difi sin webinarrekke om inkluderende rekruttering, for å styrke virksomhetens kompetanse på feltet. Det er per 2020 ikke etablert tiltak i virksomheten for å oppnå målsetting om inkluderende ansettelser. På grunn av senterets nyetablering i 2018 har alle ansettelser skjedd innenfor et begrenset tidsrom, og fokus har vært på etablering av nødvendig kompetanse.

Per 31.12.2020 var det 18 ansatte i Senter for oljevern og marint miljø. 28 prosent menn og 72 prosent kvinner.

Senter for oljevern og marint miljø ønsker å følge opp regjeringens mål om at alle statlige virksomheter skal knytte til seg minst en lærling. På grunn av virksomhetens modenhet, kapasitet, størrelse og fagområder anses det per i dag lite sannsynlig at senteret vil kunne ivareta en lærling innenfor den aktuelle læreplanens målområde. Sett bort ifra direktøren er alle ansatte rådgivere og seniorrådgivere, med virke innenfor sine ulike fagfelt. Senterets drift er i stor grad basert på fagspesifikke oppgaver som utføres innenfor enhetene. Senteret er en fersk organisasjon som kontinuerlig jobber med å finne sin optimale form med gode rutiner, systemer og organisasjonskultur. Dette gjør senteret til et lite gunstig læringsmiljø for lærlinger, da lærlinger bør tilbys forutsigbarhet og langsiktighet i sine oppgaver. Senteret vil kontinuerlig vurdere muligheten for rutinemessige oppgaver og aktiviteter som i større grad gir muligheter for å fylle målene i læreplanen for lærlinger. SOMM vil på sikt ivareta dette målet på en bedre måte, men anser det som urealistisk at dette skal kunne skje de neste 2 – 3 årene.

5 Vurdering av fremtidsutsikter

Senter for oljevern og marint miljø er etablert som et ledd i regjeringen sin satsing i arbeidet for et rent hav. Vi jobber for å bygge opp et fremtidsrettet kunnskaps- og kompetansesenter i henhold til instruks og mandat. Senteret jobber opp mot andre offentlige etater, forskningsinstitusjoner, NGO-er og frivillige organisasjoner, og mener samhandling er veien til gode resultater nasjonalt og internasjonalt. Det er mange aktører, informasjons- og kommunikasjonskanaler som bidrar med aktivitet, engasjement og tiltak innenfor oljevern og marin forsøpling.

Etablering og oppbygging har pågått i nærmere tre år, og senteret er nå en etat med dyktige medarbeidere, nødvendige rutiner og systemer. Det er likevel et kontinuerlig arbeid å sørge for at vi har oppdatert og nødvendig kompetanse for å møte de utfordringer som oppdrag og mandat gir oss.

Senter for oljevern og marint miljø har som offentlig etat, med særskilte fullmakter, unike muligheter til å bidra inn i arbeidet som skal gjøres innenfor to viktige fagområder. Med en stab med bred kompetanse er vi godt rustet. De ansatte er orientert mot senterets funksjon og egne fagområder, i tillegg til samhandling, innhenting og formidling av faglig informasjon. Oppdragene løses gjennom tverrfaglig sammensatte team som har fokus på kommunikasjon, samarbeid, koordinering og utvikling innenfor fagområdene.

Senter for oljevern og marint miljø har faglig kompetanse, fleksibilitet og god innsikt i de ulike fagmiljøene innenfor både oljevern og marin forsøpling. Det er viktig at arbeidet er målrettet og godt forankret. Gjennom oppbygging og etablering har vi erfart at det er en stor risiko for å undervurdere innsats- og ressursbehovet som skal til for å sikre kvalitet og høy resultatoppgåelse. Beregning av tidsbruk i store, komplekse prosesser har også vist seg utfordrende. Med en relativt liten stab som skal håndtere og levere på store oppdrag, kan arbeidsbelastningen på den enkelte medarbeider tidvis bli høy. Dette er viktig å forhindre på lang sikt.

For Senter for oljevern og marint miljø vil etableringen av fasilitetene på Fiskebøl utgjøre en stor forskjell for videre drift og posisjon innenfor fagmiljøene på oljevernssiden. Tydelig mandat og ansvar gjennom styringsdialog vil sikre senterets integritet og posisjon innenfor begge fagområdene vi skal jobbe mot. Senteret må ha en godt forankret rolle, gode strategier for samhandling og tydelige mål å innrette innsatsen mot. Det har i 2020 vært jobbet spesielt med organisasjonsstruktur, virksomhetsstrategi og kompetanseplan. Arbeidet har vært utfordrende for en fersk organisasjon, og fortsetter inn i neste driftsår. Senter for oljevern og marint miljø er en unik satsing og vil bruke sine ressurser på en best mulig måte for at etableringen skal bli en suksess.

6 Årsregnskap

6.1 Leders kommentar til årsregnskapet

Formål

Senter for oljevern og marint miljø ble opprettet 14.02.2018. Senteret er et nasjonalt og internasjonalt ledende kompetansesenter for arbeidet med oljevern og mot marin plastforsøpling. Senteret skal fremme best tilgjengelig vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap og være en pådriver for utvikling av kostnadseffektive og miljøvennlige teknologier, metoder og tiltak for oljevern og mot marin forsøpling.

Fullmakter

Senter for oljevern og marint miljø er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter (nettbudsjetterte virksomheter) underlagt Samferdselsdepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS) fastsatt av Finansdepartementet i rundskriv R-115. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Senter for oljevern og marint miljø sine bevilgninger, regnskapsførte kostnader, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold for regnskapet etter periodiseringsprinsippet

Senter for oljevern og marint miljø fikk utbetalt kr. 27 300 000,- over kapittel 1362, post 50. Bevilgningen for 2020 ble redusert med kr. 54 000,- i Revidert nasjonalbudsjett 2020. For mye utbetalt ble tilbakebetalt til Samferdselsdepartementet. I tillegg fikk senteret tildelt kr. 3 300 000,- fra Klima- og miljødepartementet over kapittel 1400, post 21. Av dette ble kr. 839 000,- tilbakebetalt til Klima- og miljødepartementet i desember 2020. De tilbakebetalte midlene inngår i regnskapets balansekonto 2170.

Samlede bokførte utgifter i 2020 utgjør kr. 23 688 926,-. I tillegg er det gjort investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler i 2020 som utgjør kr. 14 475 927,-. Regnskapet etter periodiserings-prinsippet for 2020 viser et positivt resultat på kr. 15 627 022,- (overførte midler fra 2019 var kr. 23 045 442,-).

I prognosen for 2020 i 2. tertialrapport 2020 og endelig regnskap for 2020, er det en differanse på kr. 8 767 223,-. Dette skyldes at prognosen for lønnsutgiftene var satt noe høyt, og at ikke alle planlagte aktiviteter har kunnet gjennomføres som tenkt, grunnet den pågående pandemien.

Avvik, utgifter og disponible bevilgninger

Senter for oljevern og marint miljø har i 2020 brukt 70,4 % av samlede midler (bevilgede midler for 2020 og overførte midler fra 2019). Aktivitetsnivået har vært relativt høyt i 2020, til tross for en pågående pandemi. Med flere ansatte og større kontorlokaler har driftsutgiftene økt. Større investeringer ble forskjøvet fra 2019 og over i 2020 på grunn av oppdragenes kompleksitet. Midler til disse investeringene var avsatt i 2019. Investeringene kommer som svar på mandat og spesifikke oppdrag fra Samferdselsdepartementet gjennom tildelingsbrev.

Revisjon

Den årlige revisjon av regnskapene blir foretatt av Riksrevisjonen.

Ann-Helen Ernsten

Direktør

Senter for oljevern og marint miljø

6.2 Årsregnskapet 2020

Prinsippnote til årsregnskapet – for oppstilling av bevilgningsrapportering for nettobudsjetterte virksomheter

Årsregnskap for Senter for oljevern og marint miljø, en statlig virksomhet med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (nettobudsjetterte virksomheter) er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer i bestemmelser om økonomistyring i staten.

Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Senter for oljevern og marint miljø er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1, og får som en nettobudsjettert virksomhet bevilgningen fra overordnet departement innbetalt til egen bankkonto. Beholdninger på oppgjørskonto overføres til nytt år.

Oppstillingen omfatter en øvre del som viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Midtre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser virksomhetens saldo og likvidbevegelser på oppgjørskonto i Norges Bank. I nedre del av oppstillingen fremkommer alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Regnskapet følger kalenderåret:

- Regnskapet inneholder alle kjente utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med bruttobeløp.
- Regnskapet er utarbeidet etter SRS med motsatt sammenstilling.
- Regnskapet er utarbeidet i tråd med periodisert regnskap, det vil si vesentlige inntekter og kostnader bokføres i den perioden (året) de tilhører uavhengig av når de blir betalt.

Regnskapsprinsipper

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Den andelen av inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffelsestidspunktet, men avsettes i balansen på regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra bevilgninger. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultateffekt.

Kostnader

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK). Virksomheten resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på kr. 50.000, - eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrasket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egen gruppe.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunkt.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld. Statens kapital består av virksomhetskaper, avregninger og utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte).

Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler viser inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som er benyttet til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte modellen tilpasset statlige virksomheter.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres likvider løpende gjennom året i henhold til utbetalingsplan fra overordnet departement og disponerer en egen oppgjørskonto i konsernkontoordningen i Norges Bank. Denne renteberegnes ikke. Nettobudsjetterte virksomheter beholder likviditeten ved årets slutt.

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2020

Samlet tildeling i henhold til tildelingsbrev

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling 2020
1362	Senter for oljevern og marint miljø	50	Tilskudd	27 246 000
1400	Klima- og miljødepartementet	21	Spesielle driftsutgifter	2 461 000
Sum utgiftsført				29 707 000

Beholdninger rapportert i likvidrapport	Note*	Regnskap 2020
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	8	27 080 277
Endringer i perioden		-8 971 599
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank		18 108 677

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)					
Konto	Tekst	Note*	2020	2019	Endring
600110/821301	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank	8	18 108 677	27 080 277	-8 971 599
6xxxxx	Eiendeler (aksjer, leierboerinnskudd,m.m.)		0	0	0

* Henvisning til aktuell note i virksomhetsregnskapet

Resultatregnskap	Note	31.12.2020	31.12.2019
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	<u>1</u>	23 688 926	26 838 419
Salgs- og leieinntekter	<u>1</u>	0	942 700
Sum driftsinntekter		23 688 926	27 781 119
Driftskostnader			
Lønnskostnader	<u>2</u>	11 860 451	9 987 806
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	<u>3, 4</u>	1 039 432	183 306
Andre driftskostnader	<u>5</u>	10 789 043	17 610 006
Sum driftskostnader		23 688 926	27 781 119
Driftsresultat		0	0
Finansinntekter og finanskostnader			
Sum finansinntekter og finanskostnader		0	0
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer			
Sum avregninger og disponeringer		0	0

Balanse			
Eiendeler	Note	31.12.2020	31.12.2019
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	17 426 688	0
Sum immaterielle eiendeler		17 426 688	0
II Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	770 677	488 909
Sum varige driftsmidler		770 677	488 909
III Finansielle anleggsmidler			
Sum finansielle anleggsmidler		0	0
Sum anleggsmidler		18 197 365	488 909
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
Sum beholdning av varer og driftsmateriell		0	0
II Fordringer			
Kundefordringer	6	0	1 054 250
Andre fordringer	7	321 965	48 418
Sum fordringer		321 965	1 102 668
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	8	18 108 677	27 080 277
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		18 108 677	27 080 277
Sum omløpsmidler		18 430 642	28 182 945
Sum eiendeler		36 628 008	28 671 853

Statens kapital og gjeld	Note	31.12.2020	31.12.2019
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapskapital			
Sum virksomhetskapskapital		0	0
II Avregninger			
Sum avregninger		0	0
III Utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	3, 4	18 197 365	488 909
Ikke inntektsført bevilgning	9	15 627 022	23 045 442
Sum utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)		33 824 387	23 534 351
Sum statens kapital		33 824 387	23 534 351
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Sum avsetninger for langsiktige forpliktelser		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		811 005	3 682 533
Skyldig skattetrekk		452 362	441 355
Skyldige offentlige avgifter		167 966	-89 720
Avsatte feriepenger		1 096 879	864 783
Annen kortsiktig gjeld	10	275 408	238 550
Sum kortsiktig gjeld		2 803 621	5 137 502
Sum gjeld		2 803 621	5 137 502
Sum statens kapital og gjeld		36 628 008	28 671 853

Kontantstrømoppstilling etter den direkte metoden for nettobudsjetterte virksomheter

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter

31.12.2020 31.12.2019

Innbetalinger

innbetalinger av bevilgning	27 300 000	27 300 000
innbetalinger av tilskudd og overføringer	3 300 000	7 503 000
andre innbetalinger	6 478 641	132 463
Sum innbetalinger	37 078 641	34 935 463

Utbetalinger

utbetalinger for kjøp av varer og tjenester	-19 332 197	-19 247 487
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader	-8 799 280	-6 775 905
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-3 442 837	-2 382 622
andre utbetalinger		
Sum utbetalinger	-31 574 314	-28 406 014

Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter * (se avstemming)

5 504 327 6 529 449

Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter

utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-14 475 927	-198 625
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-14 475 927	-198 625

Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter

Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	0
--	----------	----------

Kontantstrømmer knyttet til overføringer

Netto kontantstrøm knyttet til overføringer	0	0
--	----------	----------

Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter

Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-8 971 600	6 330 824
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	27 080 277	20 749 453
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	18 108 677	27 080 277

Avstemming

31.12.2020 31.12.2019

ordinære avskrivninger	1 039 432	183 306
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)	-14 475 927	-198 625
endring i statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	13 436 495	15 319
endring i ikke inntektsført bevilgning	-7 418 421	4 546 262
endring i kundefordringer	997 363	-1 054 250
endring i leverandørgjeld	-2 871 528	1 963 047
poster klassifisert som investerings- og finansieringsaktiviteter	14 475 927	198 625
endring i andre tidsavgrensningposter	320 986	875 765
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*	5 504 327	6 529 449

Note 1 Driftsinntekter	31.12.2020	31.12.2019
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgninger	37 125 421	26 853 738
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-14 475 927	-198 625
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)	1 039 432	183 306
Sum inntekt fra bevilgninger	23 688 926	26 838 419
Salgs- og leieinntekter		
Salgsinntekt, avgiftspliktig	0	846 200
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	0	96 500
Sum salgs- og leieinntekter	0	942 700
Sum driftsinntekter	23 688 926	27 781 119

Note 2 Lønnskostnader	31.12.2020	31.12.2019
Lønn	9 574 631	7 384 201
Feriepenger	1 146 196	897 025
Arbeidsgiveravgift	498 513	488 979
Pensjonskostnader*	1 299 705	1 111 859
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-786 462	0
Andre ytelser	127 869	105 741
Sum lønnskostnader	11 860 451	9 987 806

Antall årsverk	14,14	11,37
-----------------------	--------------	--------------

* Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesatsen for 2020 er 12,0 prosent. Premiesatsen for 2019 var 12,0 prosent.

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	0	4 271 962	4 271 962
Tilgang i året	18 150 149	-4 271 962	13 878 187
Anskaffelseskost	18 150 149	0	18 150 149
Ordinære avskrivninger i året	723 461	0	723 461
Balanseført verdi 31.12.2020	17 426 688	0	17 426 688
Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært Ingen avskrivning		

Note 4 Varige driftsmidler

Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	31.12.2020	31.12.2019
Anskaffelseskost 01.01.	672 215	473 590
Tilgang i året	597 740	198 625
Anskaffelseskost	1 269 955	672 215
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	183 306	
Ordinære avskrivninger i året	315 971	183 306
Balanseført verdi 31.12.2020	770 677	488 909
Avskrivningssatser (levetider)	3-15 år lineært	

Note 5 Andre driftskostnader	31.12.2020	31.12.2019
Husleie	881 629	635 281
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	355 004	229 132
Leie maskiner, inventar og lignende	699 632	277 195
Mindre utstysanskaffelser	321 896	472 301
Kjøp av konsulenttenester	5 104 047	7 357 712
Kjøp av andre fremmede tenester	1 232 331	4 568 303
Reiser og diett	895 455	2 041 532
Øvrige driftskostnader	1 299 047	2 028 551
Sum andre driftskostnader	10 789 043	17 610 006

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenværende varighet	Type eiendel					
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktur eiendeler	Sum
Varighet inntil 1 år	350 782					350 782
Varighet 1-5 år		881 629		348 851		1 230 480
Varighet over 5 år						-
Kostnadsført leiebetaling for perioden	350 782	881 629	-	348 851	-	1 581 262

Note 6 Kundefordringer	31.12.2020	31.12.2019
Kundefordringer til pålydende	0	1 054 250
Sum kundefordringer	0	1 054 250

Note 7 Andre kortsiktige fordringer	31.12.2020	31.12.2019
Forskuddsbetalte leie	188 065	1 784
Andre forskuddsbetalte kostnader	77 013	46 634
Andre fordringer	56 887	0
Sum andre kortsiktige fordringer	321 965	48 418

Note 8 Bankinnskudd, kontanter og lignende	31.12..2020	31.12.2019
Innskudd statens konsernkonto (nettobudsjetterte virksomheter)	18 108 677	27 080 277
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	18 108 677	27 080 277

Note 9 Ikke inntektsført bevilgning (nettobudsjetterte virksomheter)	31.12.2020	31.12.2019	Endring
Ikke inntektsført bevilgning fra fagdepartementet (gjeld)			
Bevilgning	15 627 022	23 045 442	7 418 421
Sum ikke inntektsført bevilgning	15 627 022	23 045 442	7 418 421

Note 10 Annen kortsiktig gjeld	31.12.2020	31.12.2019
Skyldig lønn	-11 911	0
Annen gjeld til ansatte	267 919	238 550
Påløpte kostnader	19 400	0
Sum annen kortsiktig gjeld	275 408	238 550

Prosjektrekskap for midler fra Klima- og Miljødepartementet 2020

	Nasjonalt strand- rydde prosjekt	OSPAR
Inntekter		
Bevilgning fra KLD	2 800 000	500 000
Andre driftsinntekter	0	0
Sum driftsinntekter	2 800 000	500 000
Driftskostnader		
Lønnskostnader	1 338 890	252 857
Andre driftskostnader	407 615	75 000
Tilbakebetaling av bevilgning fra KLD	839 000	0
Sum driftskostnader	2 585 505	327 857
Driftsresultat	214 495	172 143

MARINTMILJØ

Senter for oljevern og marint miljø

Fiskergata 22, 8300 Svolvær

Telefon: +47 900 35 379

marintmiljo.no